

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS LYTIES PAGRINDU TEIKIANT DRAUDIMO PASLAUGAS TYRIMO

2020-04-21 Nr. (19)SN-34)SP-39
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2020 m. vasario 25 d. gautas pareiškėjos J. G. (toliau – Pareiškėja) skundas, kuriuo informuojama, kad Pareiškėja yra translytė moteris. Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019 m. spalio 9 d. sprendimu buvo pakeisti Pareiškėjos asmens duomenys bei jos dokumentai, kurie atitinka jos lytį. Pareiškėja pateikė Vilniaus miesto civilinės metrikacijos skyriaus išduotą Civilinės būklės akto įrašo pakeitimo ar papildymo įrašą, kuriame nurodyta buvusioji Pareiškėjos tapatybė (gimimo data) bei pakeista Pareiškėjos tapatybė (atitinkamai pakeisti vardas, pavardė bei asmens kodas). Pareiškėja skunde paaiškino, kad turi 17-os metų vairavimo patirtį, važinėjo be įvykių. Pareiškėja informavo, kad 2020 m. vasario 24 d. norėjo apsidrausti transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu (toliau – civilinės atsakomybės privalomasis draudimas), tačiau jai buvo pasiūlyta dvigubai didesnė kaina nei anksčiau buvusi. Kainos padidėjimas, pasak Pareiškėjos, atsirado dėl to, kad Pareiškėja, pakeitus asmens kodą, neturi jokios draudimo bei eismo įvykių istorijos, todėl yra vertinama kaip aukštos rizikos klientė. Pareiškėja kreipėsi į Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biurą (toliau – Draudikų biuras) dėl informacijos apie ją atnaujinimo duomenų registre pagal naujai suteiktą asmens kodą (prašydama, kad asmens tapatybė būtų susieta su iki lyties keitimo buvusiu asmens tapatybe), tačiau Pareiškėjai elektroniniu laišku buvo paaiškinta, kad duomenų atnaujinti nėra galimybės, todėl kiekvieną kartą Pareiškėja draudimo bendrovei turėtų pateikti savo buvusius asmens duomenis ir naujus asmens duomenis tam, kad būtų teisingai apskaičiuota draudimo rizika (drausmingumo informacija esą atkeliauja iš draudimo bendrovių

ir jos pakeisti nėra galimybių). Pareiškėja prašo ištirti, ar šiuo atveju nėra netiesioginės diskriminacijos lyties pagrindu požymių, ir įpareigoti Draudikų biurą pakeisti duomenų sistemoje naudojamą asmens kodą arba padaryti duomenų, sietinų su nauju asmens kodu, kopiją.

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė (toliau – lygių galimybių kontrolierė) 2020 m. kovo 9 d. raštu Nr. (20)SN-34)S-169 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Draudikų biuro vadovą ir paprašė per 5 darbo dienas nuo reikalavimo pateikti informaciją gavimo dienos paaiškinti ir atsakyti į šiuos klausimus:

„1. Prašyčiau paaiškinti, kokia tvarka, kur, kokiais teisės aktais vadovaujantis yra kaupiami duomenys apie asmenis, apsidraudusius civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu, kas administruoja šiuos duomenis bei kas ir kokia tvarka gali naudotis šiais duomenimis?

2. Kokia tvarka ir sąlygomis yra keičiami asmens, apsidraudusio civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu, duomenys?

3. Kokia tvarka ir sąlygomis šiuo konkrečiu atveju turėtų būti keičiami asmens, apsidraudusio civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu, duomenys, jeigu jie yra pakeisti teismo sprendimu (suteikus tam pačiam asmeniui kitą asmens kodą, vardą, pavardę), kad draudimo bendrovės visos centralizuotai galėtų nustatyti naujų asmens duomenų turėtojo vairavimo patirtį, įvykių istoriją ir kad šiam asmeniui būtų sudarytos galimybės naudotis draudimo internetu paslaugomis?

4. Prašyčiau informuoti, ar Jums yra žinoma aprašyta Pareiškėjos problema dėl jos asmens identifikavimo pagal pakeistus asmens duomenis, susiejant juos su buvusiu asmens kodu, vardu, pavarde bei vairavimo patirtimi ir įvykiais, ir taip teisingai bei proporcingai vertinant draudimo riziką?

5. Kaip konkrečiu atveju siūlytumėte išspręsti Pareiškėjo aprašytą problemą, neverčiant asmens kiekvienu atveju informuoti draudimo bendrovę apie savo buvusius ir esamus asmens duomenis ir taip apsaugant asmenį nuo konfidencialios, perteklinės informacijos apie žmogaus tapatybę atskleidimo?

Taip pat prašyta pateikti kitus svarbius paaiškinimus, informaciją, susijusius su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

1. Draudikų biuro vadovas A. K. 2020 m. kovo 16 d. raštu Nr. S-4370-20 (6.1) „Dėl informacijos pateikimo“ informavo, kad asmens duomenys, susiję su transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu, kaupiami Draudikų biuro tvarkomoje duomenų bazėje vadovaujantis Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymu (toliau – Įstatymas) Draudikų biurui minėtame įstatyme nustatytų funkcijų vykdymui, o visus duomenis apie sudarytas draudimo sutartis, išduotus draudimo liudijimus, su žalos padarymu susijusią informaciją Draudikų biurui elektroniniu būdu perduoda (taip pat ir tikslina) tuos duomenis teikiantys subjektai; Draudikų biuras teikia duomenų bazėje esančią informaciją, įskaitant ir asmens duomenis, teisėtą interesą turintiems asmenims (draudimo bendrovėms, valstybės institucijoms ir kt.). Pasak Draudikų biuro vadovo, duomenų mainai elektroniniu būdu vykdomi remiantis su visais subjektais pasirašytais asmens duomenų teikimo sutartimis, o, vadovaujantis Įstatymo 28 straipsnio 5 dalimi, su pasibaigusiomis privalomojo draudimo sutartimis susijusi informacija yra saugoma septynerius metus.

Draudikų biuro vadovas paaiškino, kad turimi duomenų bazės duomenys tiesiogiai nėra keičiami; Įstatymo 28 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad galiojančių privalomojo draudimo sutarčių duomenis bei su žalos padarymu susijusią informaciją keičia ir informaciją apie tokius pakeitimus elektroniniu būdu perduoda asmens duomenis pateikę subjektai (subjektai, kurie juos pateikė, pavyzdžiui, VĮ „Regitra“, policija, draudimo bendrovės ir kt.), o Įstatymu nėra numatyta duomenų keitimo galimybė jau pasibaigusiose privalomojo draudimo sutartyse.

Draudikų biuro vadovas Tarnybai pateiktu raštu informavo, kad kasmet susiduriama su atvejais, kai dėl patikslintos gimimo datos yra pakeičiamas asmens kodas, o besidraudžiantys asmenys tokiais atvejais savo draudimo istorijos nustatymui pateikdavo draudikui du asmens kodus – senąjį ir naująjį. Draudikų biuro vadovo paaiškinimu, duomenų mainų su draudimo įmonėmis informacinė sistema sukurta tokiu būdu, kad pirminio šaltinio (Draudikų biuro duomenų bazės) duomenys, o ne jų kopija laikomi teisingais, todėl, net ir patikslinus Draudikų biuro duomenų bazėje esančius duomenis, draudiko turima informacija nepasikeistų ir po kažkurio laiko Draudikų biuro duomenų bazės duomenys automatiškai atsinaujintų (pasikeistų į prieš tai buvusius); tokios informacijos pakeitimas sukomplikuotų ir kitų institucijų, vykdančių paiešką pagal tuo metu galiojusius asmens kodus, veiklą.

Draudikų biuro vadovas pažymėjo, kad per septynerių metų laikotarpį Pareiškėjai priklausiusių aštuonių transporto priemonių civilinė atsakomybė buvo drausta penkiose skirtingose draudimo bendrovėse ir tai dar labiau komplikuoja galimų korekcijų galimybes, o kartu patvirtino, kad Pareiškėjos problema yra žinoma, tačiau rašto pateikimo Tarnybai dieną nebuvo rastas sprendimas, kaip išspręsti šį

konkretų atveji, tačiau esą ieškoma būdų, kaip, nekeičiant Pareiškėjos (draudėjos) istorinių duomenų, susieti senąjį ir naująjį asmens kodus informacinėje sistemoje, kad asmeniui nereikėtų teikti perteklinės informacijos kaskart sudarant privalomojo draudimo sutartis.

„Tam, kad tokiam asmeniui draudžiantis internetu būtų automatiškai atpažįstami jo istoriniai duomenys, užfiksuoti su senuoju asmens kodu, būtini esminiai veikiančios informacinės sistemos pakeitimai, kurie pareikalautų ne tik daug lėšų, bet ir užtruktų nemažai laiko. Šiuo metu ieškome paprastesnio (ne sisteminio) individualaus sprendimo, kuris kaip įmanoma greičiau išspręstų pareiškėjos keliamą problemą. Apie tai informuosime papildomai“ (citatų kalba netaisyta), – paaiškino Draudikų biuro vadovas.

2. Draudikų biuro vadovas A. K. 2020 m. balandžio 7 d. raštu „Dėl informacijos pateikimo“ informavo, kad Draudikų biuro informacinėje sistemoje atlikti specialūs pakeitimai, kad Tarnybos 2020 m. kovo 9 d. rašte Nr. (20)SN-34)S-169 nurodytai Pareiškėjai draudžiantis būtų automatiškai atpažįstami jos istoriniai duomenys, užfiksuoti su senuoju asmens kodu, kad asmeniui nereikėtų teikti perteklinės informacijos kaskart sudarant privalomojo draudimo sutartis.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

1. Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Draudikų biuras, savo duomenų bazėje kaupdamas ir draudimo bendrovėms teikdamas informaciją apie draudėjų duomenis, įskaitant duomenis apie Pareiškėją, susijusius su civilinės atsakomybės privalomojo draudimo rizikos įvertinimu ir darančius tiesioginę įtaką draudimo įmokos dydžio apskaičiavimui, nepažeidė Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 str. 1 punkto, kuriuo prekių pardavėjai, gamintojai ar paslaugų teikėjai įpareigojami visiems vartotojams, nesvarbu, kokia jų lytis, taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ar garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas. Taigi buvo atliekamas tyrimas dėl galimos diskriminacijos lyties pagrindu vartotojų teisių apsaugos srityje.

Atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėja skundu nurodė moteriškąją lytį kaip draudžiamo diskriminavimo pagrindą, todėl buvo atliekamas tyrimas dėl galimos diskriminacijos lyties pagrindu, nes Pareiškėja save identifikuoja moterimi ir šis faktas patvirtintas Vilniaus miesto civilinės metrikacijos skyriaus išduotu Civilinės būklės akto įrašo pakeitimo ar papildymo įrašu, patvirtinančiu Pareiškėjos

asmens kodo ir pavardės pakeitimą, kuriuo Pareiškėjai suteikta moterų pavardėms būdinga pavardė bei atitinkamas asmens kodas (minėtas įrašas padarytas remiantis teismo sprendimu).

2. Atkreiptinas dėmesys, kad Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo (nauja redakcija) konstatuojamosios dalies 3 punkte teigiama, jog: „Teisingumo Teismas nusprendė, kad vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principo taikymo sritis negali apsiriboti diskriminacijos dėl vienos ar kitos lyties draudimu. Atsižvelgiant į jo tikslą ir teisių, kurias jis gina, pobūdį, jis taip pat taikomas diskriminacijai dėl asmens lyties pakeitimo.“ Taigi, atlikus lyties pakeitimą, asmenys negali būti diskriminuojami dėl savo lyties ir vienodo asmenų traktavimo principas turėtų būti taikomas tokiems asmenims nepaisant jų esamos lyties (įgytos po lyties pakeitimo).

2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyvos 2004/113/EB (toliau – Direktyva), įgyvendinančios vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principą dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, 1 straipsnyje nustatyta, kad Direktyvos tikslas yra sukurti sistemą kovai su diskriminacija dėl lyties, galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir tiekti prekes bei teikti paslaugas srityje, siekiant valstybėse narėse įgyvendinti vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principą. Kaip pažymima Direktyvos konstatuojamoje dalyje (11 p.), paslaugomis turėtų būti laikomos paslaugos, apibūdintos Europos Bendrijos steigimo sutarties dėl laisvo prekių judėjimo 50 straipsnio nuostatose. Vadovaujantis šia nuostata ir remiantis atitinkama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, paslauga laikoma ekonominė veikla, kuri paprastai turi būti atlyginama. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką, už paslaugą nebūtinai turi mokėti tie, kuriems ta paslauga teikiama, ypač sveikatos priežiūros paslaugų srityje (2001 m. liepos 12 d. *Sprendimas Smits and Peerbooms* (C-157/99, 57 punktą). Taigi draudimo priežiūros paslaugų teikimas vienodomis sąlygomis nepaisant paslaugų gavėjo lyties patenka į Direktyvos reguliavimo sritį. Direktyvos konstatuojamosios dalies 13 punkte nustatyta, jog diskriminacijos draudimas turėtų būti taikomas asmenims, tiekiantiems prekes ir teikiantiems paslaugas, kurios yra prieinamos visuomenei ir siūlomos kitose nei privataus bei šeimos gyvenimo ir su tuo susijusių sandorių srityse; 17 punkte nustatyta, kad vienodo požiūrio principas galimybės naudotis prekėmis ir paslaugomis srityje nereiškia reikalavimo, kad visada turėtų būti sudaroma galimybė vyrams ir moterims kartu jomis naudotis, jei tai nėra daroma taikant palankesnes sąlygas vienos lyties atstovams.

Kaip nustatyta Direktyvos 3 straipsnyje, šis teisės aktas taikomas „visiems asmenims, tiekiantiems prekes ir teikiantiems paslaugas, kurios yra prieinamos visuomenei, nesvarbu, ar atitinkamas asmuo priklauso valstybiniam ar privačiam sektoriui, įskaitant valstybės įstaigas, ir kurios tiekiamos arba

teikiamos kitoje nei privataus ir šeimos gyvenimo bei su tuo susijusių sandorių srityje“. Direktyvos nuostatos yra perkeltos į Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymą.

Pažymėtina, kad Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 str. 1 punkte nustatyta, jog prekių pardavėjai, gamintojai ar paslaugų teikėjai, įgyvendindami moterų ir vyrų lygias teises, įpareigojami visiems vartotojams, nesvarbu, kokia jų lytis, taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ar garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas, o Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 13 str. 1 punkte nustatyta, kad prekių pardavėjo, gamintojo ar paslaugų teikėjo veiksmai pripažįstami pažeidžiančiais moterų ir vyrų lygias teises, kai taikomos skirtingos apmokėjimo sąlygos ar garantijos už tokias pačias ir tokios pačios vertės prekes, paslaugas ir gaminius ar nustatomos skirtingos prekių ir paslaugų pasirinkimo galimybės.

Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija pačia bendriausia šio žodžio prasme reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus ar kitus asmens tapatybės požymius bei priskirtinas žmogui savybes. Moterų ir vyrų lygių galimybių 2 str. 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, seksualinis priekabiavimas, priekabiavimas, nurodymas tiesiogiai ar netiesiogiai diskriminuoti dėl lyties; 2 str. 4 dalyje netiesioginė diskriminacija apibrėžiama kaip veikimas ar neveikimas, teisės norma, vertinimo kriterijus ar praktika, kurie formaliai yra vienodi moterims ir vyrams, bet juos įgyvendinant ar taikant vienos lyties asmenys gali atsidurti ar atsiduria tam tikroje mažiau palankioje padėtyje negu kitos lyties asmenys, nebent ši veikimą ar neveikimą, teisės normą, vertinimo kriterijų ar praktiką objektyviai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis; 2 str. 7 dalyje tiesiogine diskriminacija apibrėžiamas ne toks palankus asmens traktavimas dėl lyties, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų traktuojamas kitas asmuo.

Taigi, identifikuojant galimą diskriminavimą lyties pagrindu, yra atliekamas palyginimas tarp skirtingos lyties asmenų ir vertinama, ar panašiomis aplinkybėmis moterys ir vyrai yra vertinami vienodai, ar jiems taikomas vienodo elgesio principas. Šiuo konkrečiu skundo tyrimo atveju buvo vertinama, ar Pareiškėjai dėl jos lyties nebuvo taikomos mažiau palankios civilinės atsakomybės privalomojo draudimo paslaugos apmokėjimo sąlygos, tai yra, draudimo įmokos nustatymo ir taikymo sąlygos, objektyviai įvertinus turimą vairavimo patirtį, galimai turėtus draudiminiuosius įvykius, eismo

įvykių istoriją, lyginant su vyrais. Pagal Pareiškėjos skundu pateiktus duomenis paaiškėjo, kad draudimo bendrovės ketino taikyti Pareiškėjai didesnes civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įmokas, nes naudojamose draudimo bendrovių duomenų bazėse Pareiškėja buvo identifikuojama kaip nauja transporto priemonės valdytoja, vertinama kaip labiau rizikinga draudėja, neturinti įvykių istorijos, vairavimo patirties.

Tačiau skundo tyrimo metu iš pateikto Draudikų biuro vadovo paaiškinimo, taip pat Pareiškėjos skunde nurodytų aplinkybių paaiškėjo, kad Pareiškėjai civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įmoka buvo apskaičiuota didesnė ne dėl jos lyties, bet dėl pakeisto asmens kodo, asmens duomenų, kurie Draudikų biuro duomenų bazėje techniškai nebuvo susieti su ankstesniu Pareiškėjos turėtu asmens kodu, o kartu ir su vairavimo patirtimi, eismo įvykių istorija, todėl jai buvo nustatytos ir apskaičiuotos didesnės įmokos. Techniniai nesklandumai, susiję su faktiniu Pareiškėjos asmens duomenų pasikeitimu, nesusiejant jų su Draudikų biuro duomenų bazėje buvusiais faktiniais Pareiškėjos asmens duomenimis, bei dėl to atsiradusia draudimo bendrovių apribota galimybe identifikuoti Pareiškėją kaip tą patį asmenį, turintį civilinės atsakomybės privalomojo draudimo istoriją, bei remiantis šia informacija pritaikyti proporcingas ir adekvačias draudimo įmokas, gali atsirasti ir šiuo konkrečiu Pareiškėjos nurodytu atveju atsirado dėl Pareiškėjos lyties pakeitimo fakto.

Iš Draudikų biuro vadovo pateikto paaiškinimo paaiškėjo, kad būtent dėl techninių kliūčių informacija apie pasikeitusią Pareiškėjos lytį nebuvo atnaujinta ir susieta su nauja Pareiškėjos tapatybe. Dėl to galima daryti išvadą, kad, asmeniui faktiškai pakeitusiam asmens duomenis (dokumentus) dėl lyties pakeitimo, nesvarbu, ar draudėjas po lyties pakeitimo yra moteris ar vyras, tokios pačios asmens identifikavimo taisyklės Draudikų biuro duomenų bazėje būtų taikomos tiek moterims, tiek vyrams, nes ne lytis lemia ar galėtų lemti šiuo atveju didesnių draudimo įmokų skaičiavimo sąlygas, bet šių asmenų duomenų ribotos identifikavimo duomenų bazėje galimybės, susiejant buvusią tapatybę su naująja tapatybe.

Tačiau skundo tyrimo metu paaiškėjo ir Draudikų biuro vadovas informavo apie tai, kad techniniai nesklandumai buvo pašalinti, Draudikų biuro informacinėje sistemoje atlikti specialūs pakeitimai, kad Pareiškėjai draudžiantis būtų automatiškai atpažįstami jos istoriniai duomenys, užfiksuoti su senuoju asmens kodu, kad asmeniui nereikėtų teikti perteklinės informacijos kaskart sudarant privalomojo draudimo sutartis.

Vis dėlto būtina pastebėti, kad tokie atvejai, kaip ir Pareiškėjos skunde nurodytas atvejis, atsirado ir gali ateityje atsirasti dėl faktiškai įvykusio teisinio lyties pakeitimo pripažinimo ir su tuo susijusių asmens tapatybės dokumentų pakeitimo, kas yra siejama su lytine tapatybe.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2019 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. KT3-N1/2019¹ konstatavo, kad „diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų arba kitus požymius (2003 m. liepos 4 d., 2003 m. lapkričio 17 d., 2003 m. gruodžio 3 d. nutarimai). Konstitucijos 29 straipsnio 2 dalis yra 1 dalies išvestinė, nes neleidžia pažeisti asmenų lygiateisiškumo – bendros taisyklės, suformuluotos Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje: „Įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs“ (1995 m. sausio 24 d. išvada). Atsižvelgiant į tai, konstitucinio asmenų lygiateisiškumo principo turinys gali būti atskleistas tik aiškinant Konstitucijos 29 straipsnio 1 ir 2 dalis kartu. Todėl Konstitucijos 29 straipsnio 2 dalis negali būti suprantama kaip įtvirtinanti baigtinį nediskriminavimo pagrindų sąrašą; priešingu atveju būtų sudarytos prielaidos paneigti Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje laidojamą visų asmenų lygybę įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms, t. y. pačią konstitucinio asmenų lygiateisiškumo principo esmę. Šios konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad viena iš pagal Konstitucijos 29 straipsnį draudžiamo diskriminavimo formų yra žmogaus teisių varžymas dėl jo lytinės tapatybės ir (ar) seksualinės orientacijos, kuris kartu laikytinas ir žmogaus orumo žeminimu“.

Tačiau aptariamam atveju asmens lytinė tapatybė, inspiravusi Pareiškėjos lyties pakeitimą bei su tuo susijusių teisinių procedūrų atlikimą (asmens dokumentų pakeitimą), kaip atskiras draudžiamo diskriminavimo pagrindas nėra įtvirtintas Lygių galimo įstatyme, ir dėl šios priežasties lygių galimybių kontrolierius pagal Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu suteiktą kompetenciją neturi teisinio pagrindo atlikti skundžiamų veiksmų vertinimą dėl galimos Pareiškėjos diskriminacijos lytinės tapatybės pagrindu, siekiant įgyti draudimo paslaugas.

Kartu būtina pažymėti, kad bet kuriuo atveju, asmenims, įgijusiems naujus asmens tapatybės dokumentus po lyties pakeitimo teisinio pripažinimo, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, juridiniai asmenys, teikiantys viešąsias paslaugas, turėtų sudarytų realias galimybes šiems asmenims naudotis teikiamomis paslaugomis, nežeminant garbės ir orumo, užtikrinant teisės į privataus gyvenimo

¹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo 2019 m. sausio 11 d. nutarimas Nr. KT3-N1/2019 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 43 straipsnio 1 dalies 5 punkto atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

apsaugą realizavimą, o kartu garantuojant pilnavertį dalyvavimą visuomenės gyvenime lygiomis teisėmis su kitas asmenimis, nepaisant asmens tapatybės požymių.

Taigi, skundo tyrimo metu paaiškėjus, kad Pareiškėjos skundžiamos aplinkybės nėra susijusios su galima diskriminacija lyties pagrindu ar kitais Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatyme įtvirtintais draudžiamu diskriminavimo pagrindais, atsižvelgdama į pirmiau išdėstytas aplinkybes bei vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 19 str., Lygių galimybių įstatymo 14 str., 17 str., 27 str. 1 d. 3 punktu, 29 str. 4 dalimi,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Nutraukti skundo tyrimą, skundo tyrimo metu paaiškėjus, kad skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Draudikų biuro vadovą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė